

Beszámoló
a minőségellenőrzési bizottság 2018. évi tevékenységéről,
jelentés a 2018. évi ellenőrzésekről

I. Beszámoló a 2018. évi tevékenységéről

A kamara minőségellenőrzési bizottsága (a továbbiakban: bizottság) 2018. évben tizenegyszer ülésezett. A bizottsági ülések minden esetben határozatképesek voltak, és az ülésekről hitelesített jegyzőkönyv készült. A bizottság a munkáját egész évben a *Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény* (a továbbiakban: *Kkt.*) előírásai szerint végezte.

1. 2018. évi minőségellenőrzési és pénzmossás ellenőrzési terv végrehajtása

A bizottság

- a minőségellenőrök közreműködésével ellenőrizte és értékelte a magyar nemzeti könyvvizsgálói standardok és a belső minőségellenőrzésre vonatkozó nemzeti standardok érvényesülését;
- a lefolytatott minőségellenőrzések kapcsán 529 db egyedi és 314 db MER határozatot hozott. Határozataiban szükség esetén alkalmazta a *Kkt.*-ban meghatározott intézkedéseket.
- a pénzmossás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésének és megakadályozásának, valamint az Európai Unió és az ENSZ biztonsági tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásának kamarai ellenőrzése tárgyában indított, a *Kkt.*) 5. §-ának 1) pontja szerinti kamarai hatósági eljárásokat lefolytatta, melynek során 94 határozatot hozott.

2. 2018. évi szakmai feladatok teljesítése a bizottság éves munkaterve alapján

- A minőségellenőrökkel szembeni szakmai/etikai elvárások egyértelműsítése és jogtechnikai jellegű pontosítások miatt a bizottság szervezeti- és működési szabályzatának módosítása vált szükségessé.
- A bizottság a 2018. évi minőségellenőrzési és pénzmossás ellenőrzési tervet határidőben elkészítette és nyilvánosságra hozta.
- Elfogadásra került a pénzmossás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására szolgáló könyvvizsgálói tevékenység, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásának kamarai ellenőrzéséről szóló szabályzat módosítása, melyben a küldöttgyűlés a bizottság kezdeményezésére az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvénnyel és az e-közigazgatással összefüggő, valamint az online minőségellenőrzési rendszer bevezetésével kapcsolatos változtatásokat vezette át.
- Elfogadásra került a minőségellenőrzési módszertani kézikönyv 1. számú mellékletét képező minőségellenőrzési eljárási szabályzat módosítása, melyben az elnökség a bizottság kezdeményezésére az online minőségellenőrzési rendszer bevezetésével kapcsolatos, valamint a kamarai törvény megváltozott előírásához igazodó módosításokat vezette át, jogtechnikai jellegű pontosítások mellett.

3. Oktatás

A bizottság minden évben kiemelt szakmai feladatának tekinti az ellenőrzési tapasztalatok összegzését és átadását a könyvvizsgáló és minőségellenőr kollégák számára.

Minőségellenőrök kötelező éves továbbképzése

A korábbi évekhez hasonlóan magas szakmai színvonalon, a szakértői bizottság részvételével került megrendezésre a XVI. Országos Minőségellenőrzési Továbbképzés 2018. év június 4-5-én az alábbi kiemelt témákkal:

- Kamarai aktualitások, elvárások a minőségbiztosítási rendszerrel szemben, figyelemmel az MKVK középtávú stratégiájára, a minőségellenőrzések hatékonyságának lehetséges javítása;
- A minőség-ellenőrzések során alkalmazott online szoftver bemutatása,
- Egyedi, MER, PMT; Kit. ellenőrzések módszertanának ismételése, gyakorlati tapasztalatok megosztása
- szabályzatok változásainak ismertetése.

Meghívott volt a továbbképzésre a közfelügyeleti hatóság, a kamara elnöke, szakmai alelnöke és oktatási alelnöke, az ellenőrző bizottság elnöke, a fegyelmi megbízott, a fegyelmi bizottság elnöke, a főtitkára, valamint a helyi szervezetek elnökei.

2018. évben elvégzett egyéb oktatási feladatok:

- A 2017. évi minőség-ellenőrzés során továbbképzésre kötelezettek oktatási anyagának elkészítése, és a két napos képzés megszervezése és megtartása a közfelügyeleti hatósággal közösen;
- A megyei szervezeteknél több szakmai témában előadások megtartása

4. Kapcsolattartás

A bizottság 2018-ban is kapcsolatot tartott többek között a helyi szervezetekkel, a Szakértői bizottsággal, valamint a Közfelügyeleti Hatósággal.

- A bizottság folyamatos szakmai konzultációs kapcsolatot ápol a helyi szervezetekkel. Minden évben bekéri a szervezetek által összesített tapasztalatokat a minőség-ellenőrzések befejezése után, majd rendszerezve beépíti azokat a tárgyévi munkatervébe. A bizottság a Szakértői bizottsággal valamennyi lényeges szakmai kérdésben konzultál.

II. Jelentés a bizottság által lefolytatott 2018. évi terv szerinti és rendkívüli ellenőrzésekről, azok tapasztalatairól

1.

A kamarai minőségellenőrzési eljárások és a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására szolgáló könyvvizsgálói tevékenység kamarai ellenőrzése tárgyában indított eljárások a *Kkt. 5. § k) és l) pontja* szerinti kamarai hatósági eljárások, amelyekre *az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényen* (a továbbiakban: *Ákr.*) kívül a *Kkt.-ban, valamint a kamara önkormányzati szabályzataiban* foglaltak is megfelelően irányadók. Az ellenőrzések tekintetében I. fokon a bizottság jár el [*Kkt. 165. § (4) bekezdés és 173/A. § (1) bekezdés*].

A bizottság a minőségellenőrök közül jelöli ki az ellenőrzést lefolytató személyt.

Az ellenőrzéseket a minőségellenőri névsorban szereplő 50 ellenőr 5 csoportvezető (bizottsági tag) irányításával hajtotta végre.

2. Összesítő táblázat a 2018. évi bizottsági ellenőrzések terv- és tényszámainak alakulásáról

Megnevezés	Ellenőrzések száma (db)
Terv szerinti ellenőrzésekre kiválasztottak száma (minőségellenőrzés és pénzmosási vizsgálatokra együttesen)	983
Tervből törölt ellenőrzöttek száma (<i>szüneteltetés, törlés, egyéb ok</i>)	46
Lefolytatott terv szerinti minőségellenőrzés és pénzmosási vizsgálat összesen	937
Rendkívüli minőség-ellenőrzés felkérése összesen	2
Lefolytatott rendkívüli minőségellenőrzés összesen	2
Lefolytatott tervszerinti minőségellenőrzés, pénzmosási vizsgálat, valamint rendkívüli minőségellenőrzés összesen	939

A táblázatból látható, hogy 983 db ellenőrzés (553 db egyedi, 330 db MER és 100 db PMT) szerepelt a bizottság 2018. évi minőségellenőrzési tervében, ebből 937 esetben zárult le az ellenőrzés, míg a bizottság 46 db ellenőrzést törölt a 2018. évi tervből a kamarai nyilvántartásból való törlés, egyéb okok miatt. 2 db ellenőrzés van folyamatban halasztás miatt, valamint 1 db eljárás került átadásra a fegyelmi bizottságnak. A 2 esetben elrendelt rendkívüli minőség-ellenőrzés lezárásra került.

A) A 2018. évi minőségellenőrzési terv keretében lefolytatott terv szerinti minőségellenőrzések, illetve a 2018. évben elrendelt és lefolytatott rendkívüli minőségellenőrzések összefoglaló értékelése

1. A 2018. évi minőségellenőrzési terv összeállítása, kiválasztási szempontok

A bizottság éves ellenőrzési terv alapján végzi a vizsgálatokat [*Kkt. 166. § (1)*].

A minőségellenőrzéseket a minőségellenőrzési eljárási szabályzat (12) pontja alapján kockázatelemzés alapján, úgy kell elrendelni, hogy a kamarai tag könyvvizsgálónál, könyvvizsgáló cégnél 6 évente legalább egyszer sor kerüljön minőségellenőrzésre. Az előző időtartamba nem számít bele az az időszak, amelyben a kamarai tag könyvvizsgáló szüneteltette a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátását.

A bizottság a fentiekben túlmenően a *Kkt. 166. § (2)* bekezdése alapján **rendkívüli minőségellenőrzést** folytat le, ha azt a közfelügyeleti hatóság, a kamara fegyelmi megbízottja, fegyelmi bizottsága, szakértői bizottsága kezdeményezi, vagy ha a kamarai tag könyvvizsgáló, a könyvvizsgáló cég kéri.

			<i>2. táblázat</i>
Megnevezés	Terv szerinti ellenőrzésekre kiválasztottak száma (db)	Lefolytatott ellenőrzések (db)	Törölt, le nem folytatott ellenőrzések (db)
EGYEDI	553	529	24
MER	330	314	16

2. A 2018. évi minőségellenőrzési terv keretében az egyedi megbízás ellenőrzése tárgyában lefolytatott terv szerinti minőségellenőrzések számszerű eredményei (a táblázat az összehasonlítás érdekében az egy évvel korábbi adatokat is tartalmazza).

<i>3. táblázat</i>					
Eredmény megnevezése	Egyedi megbízások minőségellenőrzése 2017-2018. évben				
	Egyedi megbízások 2017. (db)	Eredmény aránya 2017. (%)	Egyedi megbízások 2018. (db)	Eredmény aránya 2018. (%)	Eredmény arány eltérés 2017/2018 (%)
Megfelelt	361	76,2	402	76	100
Megfelelt, megjegyzéssel	76	16,0	82	15,5	97
Nem felelt meg	37	7,8	45	8,5	109
Összesen	474	100	529	100	

A bizottság a minőségellenőr záró jelentése és az ellenőrzött esetleges észrevétele alapján 2018. év vonatkozásában 529 db határozatot hozott a minőségellenőrzés (egyedi) eredményének minősítéséről, az ellenőrzés alá vont részére a minősítés alapján előírt kötelezettségekről, valamint az indokolt intézkedés alkalmazásáról.

A táblázatból látható, hogy az egyedi megbízások minőségellenőrzésének száma 2017. évhez viszonyítva 12 %-kal nőtt. Az előző évhez képest jóval több lefolytatott ellenőrzésnek köszönhetően mindhárom kategóriában nőtt az eredmények száma.

Az ellenőrzöttek 76 %-a **megfelelt** minősítést ért el az egyedi megbízások vizsgálatánál, előző évben ugyanez az adat 76,2 %, mely lényegében nem változott.

A 2018. évi minőségellenőrzések során az ellenőrzöttek 15,5 %-ának zárult **megfelelt, megjegyzéssel** az ellenőrzése. Előző évben ez az arány 16 % volt, tehát 3 %-os csökkenést tapasztaltunk az arányokat illetően.

A **nem felelt meg** kategóriában 9 %-os arányú emelkedés történt, az előző évi 7,8 %-kal szemben 2018-ben az ellenőrzések 8,5 %-ban állapítottak meg súlyosabb hiányosságot.

Nyilvántartásból való törlés, betegség miatti halasztás, illetve a beszámoló készítésekor még folyamatban lévő 24 db egyedi ellenőrzés eredménye nem szerepel a fenti statisztikában.

A bizottság a fenti táblázatban kimutatott 2018. évi minőségellenőrzések eredményeinek megyei összesítését és értékelését az 1. számú mellékletben szemlélteti.

3. A 2018. évi minőségellenőrzési terv keretében az egyedi megbízás ellenőrzése tárgyában lefolytatott terv szerinti, illetve a 2018. évben elrendelt és lefolytatott rendkívüli minőségellenőrzések során feltárt hiányosságok:

3/a. Megbízás elfogadása

Hiányosságok:

- Nem tudták bemutatni a megbízás elfogadásáról az ellenőrző listát, ezért a megbízás elfogadása körében megállapítható, hogy a dokumentálási kötelezettségnek nem tettek eleget.
- Az etikai és függetlenségi kérdések vizsgálata során nem alkalmazta a saját MER szabályzatát.
- Néhány esetben megállapítást nyert, hogy a könyvvizsgáló nem rendelkezett az előírásoknak megfelelő elfogadó nyilatkozattal.
- Jellemző, hogy az elfogadás követelményei között a legtöbben nem mérik fel az ügyfél tisztességességéből adódó kockázatot.
- Gyakori hiányosság volt, hogy a megbízási szerződés ellentmondásos információkat tartalmazott arra vonatkozóan, hogy a könyvvizsgálati megbízás mely évek könyvvizsgálatára vonatkozik.
- Néhány esetben megállapítható, hogy ellenőrzött nem teljesítette a vonatkozó standard előírásokat, amennyiben a függetlenségi és összeférhetlenségi kérdések dokumentálása a kiválasztott megbízás tekintetében nem történt meg a belső minőségellenőrzési szabályzatában foglaltak szerint.

3/b. Tervezés

A tervezés tárgykörében a könyvvizsgáló célja, hogy a lényegesség fogalmát a könyvvizsgálat tervezése és végrehajtása során megfelelően alkalmazza. A könyvvizsgálat során a tervezés csak részben felelt meg a standardok előírásainak az alábbiak miatt.

Hiányosságok:

- A kockázatbecslés nem volt átfogó. Nem határozták meg az eljárások ütemét, terjedelmét, illetve, hogy milyen vizsgálati módszert fognak alkalmazni.
- A belső ellenőrzési rendszer felmérésére készült dokumentum, kitöltései nagyon hiányosak voltak.
- A számviteli politika áttekintése és/vagy a következtetések levonása elmaradt, esetleg becsatolták a számviteli politikát, de nem volt arra utaló jel, hogy a könyvvizsgáló átnézte volna.
- Az üzletcsoportok és közzeendő információk szintjén a kockázatbecslést elmulasztották.
- A mérleg elemző mutatószámokat elmulasztották dokumentálni.
- Nem tettek eleget a standard elvárásainak a gazdálkodó teljesítményének, mérlegének és eredménykimutatásának áttekintése és elemzése, valamint a kapcsolódó kockázatok megismerése körében, e körben dokumentációt, bizonyítékot nem tudtak bemutatni.
- A lényegességi küszöbérték számítása során nem a kellő körültekintéssel jártak el, nem indokolták az alkalmazott eljárásokat.
- Kockázatbecslés hiányos, nem történt meg az állítások szintjén a kritikus és jelentős területek kijelölése.
- A csalás és hiba miatt előforduló lényeges hibás állítások felmérése körében a standard elvárásainak nem tettek eleget, elmulasztották dokumentáltan felmérni a csalás miatt előforduló lényeges hibás állítások kockázatát.
- A vizsgálatban szereplő minden terület alacsony kockázatúnak volt megjelölve.
- Az ügyfélspecifikus könyvvizsgálati munkaprogram készítése körében elmulasztott eleget tenni a standard elvárásainak, a könyvvizsgálati eljárások túl általánosan ettek rögzítve, nem állapítható meg egyértelműen az elvégzendő feladat.
- Nem tudták bemutatni a számviteli politika áttekintéséről a dokumentumot.
- Elmulasztották dokumentálni a belső ellenőrzési rendszer felmérését.
- A könyvvizsgálati program nem a vizsgált vállalkozás sajátosságai figyelembevételével került kialakításra, hanem a számítógépes program által felajánlott eljárások kerültek a dokumentációba.
- A bemutatott dokumentáció nem tartalmazta a szükséges értékeléseket, analitikát (pl.: jelentős vevőkövetelések, kiesett vevői megrendelések, jelentős kölcsönök.)
- Nem a tervezett könyvvizsgálati eljárások kerültek végrehajtásra. A változtatással, a munkaprogramot nem aktualizálták.
- A lényegességi küszöbértéket a tervezéskor meghatározták, de azt a végleges adatok alapján ismételtelen nem készítették el.

- Nem azonosították a tervezés során, hogy milyen lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoporthoz és közzeendő információk várhatóak a beszámolóban.
- Nem terveztek alapvető vizsgálati eljárásokat mindegyik lényeges ügyletcsoporthoz, számlaegyenleg és közzeendő információ tekintetében, valamint a beszámoló zárási folyamataihoz kapcsolódóan.
- A könyvvizsgálati tervben nincsenek bemutatva a megbízással kapcsolatos előzetes tevékenységek eredményeinek megítélése, a megbízás hatóköre, a jelentéstételi célkitűzések, a magasabb kockázatú, lényeges területek és számlaegyenlegek azonosítása.
- Az egyes területekre fordítandó idő és az alkalmazott könyvvizsgálati módszerek megtervezésére nem került sor.
- A munkafolyamat megszervezéséhez nem rendelték hozzá az alkalmazott könyvvizsgálati módszereket. (alapvető eljárások, kontroll alapú ellenőrzések)
- Nem állították össze ügyfél specifikus munkaprogramot.
- A kamarai tag a munkaprogram lépései közül nem mindet hajtott végre, melynek indokát azonban nem dokumentálta.
- Nem készült dokumentáció a vállalkozás folytatása elve kockázatának mérlegeléséről.
- A könyvvizsgáló nem értékelte, hogy a gazdálkodó egység számviteli politikái megfelelőek-e a gazdálkodó egység üzleti tevékenysége szempontjából, valamint, hogy összhangban vannak-e a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel és az adott ágazatban alkalmazott számviteli politikákkal.
- Átfogó válaszok nem lettek kialakítva és végrehajtva a pénzügyi kimutatások szintjén fennálló lényeges hibás állítás becsült kockázatainak a kezelésére.
- A fordulónap utáni események vizsgálatára vonatkozó dokumentációt nem tudták bemutatni.

3/c. A könyvvizsgálati bizonyítékok összegyűjtése

Az 510-es témaszámú, „első könyvvizsgálati megbízások – nyitóegyenlegek” tárgyú standard 8. pontja szerint a könyvvizsgálónak elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot kell szereznie arról, hogy a nyitóegyenlegekben tükröződő számviteli politikákat a tárgyidőszaki pénzügyi kimutatásokban következetesen alkalmazták-e és hogy a számviteli politikákban bekövetkezett változásokat megfelelően számolták-e el és a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban megfelelően mutatták-e be és tették-e közzé.

Problémás területek:

- A standard elvárása ellenére – elmulasztották dokumentálni a számviteli politika megfelelőségének, az összehasonlíthatóság biztosításának és következetes alkalmazásának vizsgálatát.
- Elmulasztották dokumentálni a leltározás ellenőrzését és a követelések és kötelezettségek értékelésének ellenőrzését.
- A teljességi nyilatkozatban olyan kijelentések is voltak, amelyek nem tükrözték a valóságot, az alkalmazott iratmintát elmulasztották aktualizálni.

- A jogi teljességi nyilatkozat annak ellenére nem került bekérésre, hogy ügyvédet foglalkoztat a társaság. A jogi teljességi nyilatkozatok dátuma gyakran záradék utáni, illetőleg azt sokkal megelőzte.
- Hiányoztak a csalás és hiba feltárására irányuló vizsgálatok, továbbá a kapcsolt felekkel folytatott ügyletekre végzett vizsgálatok.
- Elmaradtak a nyitóegyenlegekre vonatkozó vizsgálatok (egyeztetések).
- Teljességi nyilatkozatnál nem az új formát alkalmazták. Tartalma sokszor bővebb, mint a vállalkozásnál előforduló események, illetve tulajdonlások.
- Nem készült dokumentum a könyvvizsgálat során arról, hogy a kamarai tag a csalásra, hamisításra (szándékos hibára) utaló jeleket a 240. témaszámú standard szerint vizsgálta volna.
- A kamarai tag nem tudott dokumentációt bemutatni a fordulónap utáni események 560. témaszámú standard szerinti vizsgálatáról.
- A könyvvizsgálati dokumentációk nem tartalmazták a beszámoló eredeti, aláírt példányát.
- A könyvvizsgálati dokumentációban nem szerepelt a számviteli politika megfelelő tartalmi ellenőrzésére és vizsgálatára vonatkozóan kitöltött kérdőív.
- A könyvvizsgáló nem dokumentálta a jelentős követelések és kötelezettségek esetében a külső megerősítések szükségességének vizsgálatát.
- Nem határoztak meg átfogó válaszokat a pénzügyi kimutatások szintjén fennálló, csalásból eredő lényeges hibás állítás becsült kockázatai kezelésére.
- A könyvvizsgáló nem dokumentálta a jelentős kötelezettség esetében a külső megerősítések szükségességének vizsgálatát, a külső megerősítés nem történt meg.
- A vezetés nyilatkozata több esetben hiányos volt, nem tartalmazta a vezetés felelősségét teljeskörűen a pénzügyi kimutatások elkészítéséért, valamint a belső kontrollok kialakításáért, a számviteli becslésekért.
- Nem voltak megtervezve a könyvvizsgálati eljárások és végrehajtások, amelyek jellege, ütemezése és terjedelme reagál az állítások szintjén fennálló, csalásból eredő lényeges hibás állítás becsült kockázataira
- Nem végeztek egyedi eljárást a csalással kapcsolatban a standardok által előírtam ebben a könyvvizsgálati szakaszban, csak a tervezés során gondolták végig e kockázatokat.
- Az elvégzett könyvvizsgálati eljárások nem voltak dokumentálva.
- Fordulónap utáni események vizsgálatáról nem volt dokumentáció.
- Nem értékelték azt, hogy a külső megerősítési eljárások eredményei releváns és megbízható könyvvizsgálati bizonyítékot nyújtanak-e vagy szükség van-e további könyvvizsgálati bizonyítéokra.
- A munkaprogramban szereplő eljárásokhoz nem voltak megfelelő munkalapok.
- Több esetben a banki egyenlegközlő hiányzott a dokumentációból, valamint az ellenőrzött pénztárra nem kért be bizonyítékot.

3/d. A kiválasztott területekről

A kiválasztott területek esetén előfordult, hogy nem a programban meghatározott feladatokat hajtották végre, attól függetlenül dolgoztak. Ha el kellett térni a kitézött feladattól, akkor a változtatást a tervezési dokumentációban nem aktualizálták.

Hiányosságok:

- A standard elvárásai ellenére az egyéb követelésekhez tartozó ügyletcsoportokat nem azonosították.
- Nem készült munkalap az adott terület azonosított ügyletcsoportjai tekintetében, elemző eljárások nem kerültek elvégzésre, és állítások sem kerültek megfogalmazásra;
- Nem ismerték meg a kontrollkörnyezetet;
- Az értékvesztés helyes elszámolására végzett vizsgálatok nem dokumentáltak.
- Az időszakok szétválasztása tekintetében és az követelés értékelése tekintetében nem végzett a könyvvizsgáló elegendő eljárást, nem vizsgálta a folyamatos szolgáltatás teljesítési időpontját;
- Nem határozták meg a végrehajtási lényegességet, hogy felbecsüljék a lényeges hibás állítás kockázatait, és meghatározzák a további könyvvizsgálati eljárások jellegét, ütemezését és terjedelmét;
- Nem kerültek dokumentálásra az elvégzett eljárások; nem volt áttekinthető a dokumentáció, az alkalmazott munkalapokon az elvégzett munka bemutatása nem történt meg, a munkalapok következtetést nem tartalmaznak.
- Nem készítettek főlapokat és ezek helyettesítésére, a szerep betöltésére alkalmas munkalapok sem készültek.
- A könyvvizsgáló által bemutatott dokumentumok nem voltak megfelelőek, és nem volt teljeskörű az egyeztetés alátámasztásához.
- A vevőkövetelések tekintetében nem szerzetek be sem külső megerősítést, sem tételes banki kimutatást a kifizetések egyeztetése érdekében, így nem volt megállapítható annak ténye, hogy minden szükséges könyvvizsgálati eljárást dokumentáltan elvégeztek volna.
- Nem végeztek számviteli becslést.

3/e. Áttekintés és jelentés készítése

Az áttekintés tárgykörében a nem helyesbített hibás állítások hatásának értékelése előtt a könyvvizsgálónak felül kell vizsgálnia a 320. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard szerint meghatározott lényegességet annak megerősítése érdekében, hogy az megfelelő marad-e a gazdálkodó egység tényleges pénzügyi eredményeinek összefüggésében.

Jellemző hiányosságok:

- Az elemző eljárások elvégzését elmulasztották dokumentálni.
- Munkalapok hiányában az egyeztetések nem történtek meg.
- A kamarai tag a munkaprogramjában az elvégzendő eljárások körében előírta a jelentős tárgyi eszköz növekedések és csökkenések alapbizonylattal történő egyeztetését, ennek ellenére a tárgyi eszköz munkalapokon az elvégzett teszt részleteit nem dokumentálta, csak az elvégzett munkát írta le.
- Nem dokumentálták a vevők számlát érintő ügyletcsoportok megismerését.
- Elmulasztottak véleményt alkotni a megbízó üzleti jelentéséről.
- A kamarai tag elmulasztott a beszámoló (forma és tartalom) számviteli megfelelésének mérlegelése körében (dokumentáltan) eleget tenni a standard elvárásainak.
- A könyvvizsgálati ellenőrzési listát nem tudták bemutatni.
- A követelések és a kötelezettségek tekintetében a könyvvizsgálók nem szereztek elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot.
- Nincs kiszámítva a végleges adatok alapján a lényegességi küszöbérték.
- Nincsenek kellően dokumentálva a fordulónap utáni események

- A tervezési dokumentum változtatása nélkül változtatnak a könyvvizsgálati eljárásokon.
- A könyvvizsgálati dokumentáció 5. sz. mellékletében foglalt kérdések végrehajtásának áttekintése körében olyan tételeket is elfogadtak, melyek nem valósultak meg. (pl.: ellenőrzési rendszerek tesztelése, készlet leltár ellenőrzése)
- A főlapokat nem egyeztette a beszámolóval.
- Az áttekintés kapcsán a minőségellenőr megállapította, hogy megfelelő munkaprogram hiányában nem lehet meggyőződni arról, hogy minden eljárást elvégeztek-e rögzítve azok eredményét és a következtetéseket.
- Az elemző eljárások elvégzése nem volt dokumentált.
- A kamarai tag dokumentáltan nem mérgelte, hogy a beszámolót a számviteli törvényben és a számviteli politikában foglaltak szerint, megfelelő módon állították össze.
- A munkaprogramokban meghatározott feladatokat a könyvvizsgáló elvégezte, de azok eredményeit és a levont következtetéseket nem dokumentálta.
- a könyvvizsgáló nem dokumentálta a mérleg és eredmény kimutatás sorok változásainak elemzését.

Összefoglalás

A dokumentálás a programok használatának elterjedésével jelentősen javult, ami az áttekinthetőséget, a legfontosabb bizonyítékok megszerzésére való törekvést is jelenti. A könyvvizsgálók folyamatosan, de lassan igazodnak a standardokban megfogalmazott követelményekhez. Ennek ellenére az a tapasztalat, hogy a dokumentálás terén még mindig erősen jelen van az a gyakorlat, hogy cél a minőségellenőrzésnek való megfelelés.

4. A 2018. évi minőségellenőrzési terv keretében a belső minőségellenőrzési rendszer értékelése tárgyában lefolytatott terv szerinti minőségellenőrzések (MER) számszerű eredményei (a táblázat az összehasonlítás érdekében az egy évvel korábbi adatokat is tartalmazza).

<i>4. táblázat</i>					
Eredmény megnevezése	MER ellenőrzés 2017-2018. évek				
	MER ellenőrzés 2017. év (db)	MER eredmény aránya 2017. (%)	MER ellenőrzés 2018. év (db)	Eredmény aránya 2018. (%)	Eredmény arány eltérés 2017/2018 (%)
Megfelelt	315	86,5	280	89	103
Megfelelt, megjegyzéssel	38	10,5	25	8	76
Nem felelt meg	11	3,0	9	3	100
Összesen	364	100	314	100	

Az ellenőrzöttek 89 %-a **megfelelt** minősítést ért el a MER vizsgálatánál. Előző évben ugyanez az adat 86,5 %, tehát arányaiban javulás történt.

A 2018. évi minőségellenőrzések során az ellenőrzöttek 8 %-ának, 2017-ben 10,5 %-ának ellenőrzése zárult **megfelelt, megjegyzéssel**, tehát az előző időszakhoz viszonyítva 24%-os aránycsökkenést tapasztaltunk.

A **nem felelt meg** kategóriába az ellenőrzöttek 3 %-a került, hasonlóan az előző évhez. Nyilvántartásból való törlés, és egyéb okok miatt 16 esetben nem került lefolytatásra MER vizsgálat.

5. 2018. évi minőségellenőrzési terv keretében lefolytatott MER ellenőrzések tapasztalatai és tipikus hibái:

- Az egyéni, asszisztensek nélkül dolgozó könyvvizsgálók minőségellenőrzési feladataira vonatkozó szabályzatai nem mutatták be elégséges részletességgel a standard követelményeit.
- Az ellenőrzöttek szabályzata nem tért ki a könyvvizsgáló cég működési jellemzőire, csak az általános előírásokat ismertette. Nem tartalmazta a szabályzat azt, hogy rendelkezik-e a társaság bármilyen speciális minősítéssel és azt sem, hogy asszisztensek bevonására van-e lehetőség.
- A társaság szabályzata nem emelte ki azt, hogy a minőség elengedhetetlen a megbízások végrehajtásánál és a megbízásért felelős könyvvizsgáló felelőssége sincs elégségesen kihangsúlyozva.
- A standard elvárásai ellenére nem voltak csatolva a könyvvizsgálathoz használt munkapapír mintái.
- A könyvvizsgáló cég nem tudta bemutatni a függetlenséggel és összeférhetetlenség körében érintett megbízók listáját.
- Elmulasztották az áttekintő listákat alkalmazni a vélemény kialakítása előtt.
- A könyvvizsgálók általában rendelkeztek szabályzatokkal, melyek tartalma és terjedelme megfelelt a könyvvizsgáló működési jellemzőinek a helyi sajátosságok figyelembevételével.
- A könyvvizsgáló szabályzata nem tartalmazta a működési jellemzőket, nem került testre szabásra, nem volt megállapítható, hogy az a könyvvizsgáló működési jellemzőknek megfelel-e.
- A bizottság a megbízás végrehajtásával kapcsolatos minőségi követelmények kapcsán megállapította, hogy a vizsgált megbízást nem a szakmai elvárásokra tekintettel teljesítették a könyvvizsgálók.
- A kamarai tagok alkalmaztak áttekintő listát, azonban több esetben helytelenül került ez kitöltésre, valamint nem rendelkezett a standard előírásoknak megfelelő, hatályba léptetett szabályzattal.
- A könyvvizsgálók a szabályzatában rögzített számítógépes programot nem teljeskörűen alkalmazták, valamint azt munkapapírokkal, elemző listákkal sem egészítették ki.
- A könyvvizsgáló cégnél hatályos szabályzat megfelelőségére tekintettel a bizottság megállapította, hogy a kiválasztott megbízásnál a könyvvizsgáló cég nem a saját szabályozásának megfelelően és az előírt tartalommal és gyakorisággal alkalmazta a könyvvizsgáló cég az ügyfél elfogadására / megtartására vonatkozó ellenőrző listát,

illetve a fent kifejtett, felmerült probléma esetén (nevezetesen a nem a törvényi előírások szerinti szerződéskötés) nem készült dokumentáció és nem történt intézkedés.

- A könyvvizsgáló nem dokumentálta a függetlenségi és etikai követelményeket.

6. A minőség-ellenőrzésekkel összefüggésben alkalmazott intézkedések

A bizottság a „megfelelt, megjegyzéssel” és a „nem felelt meg” eredménnyel zárult minőségellenőrzésekkel összefüggésben a Kkt. 172. § (1) bekezdése szerinti intézkedések valamelyikét (esetenként többet) alkalmazta, melynek során mind az intézkedések kiválasztásánál, mind azok mértékénél figyelembe vette a Kkt. 172. § (4) bekezdésében, valamint a minőségellenőrzési eljárási szabályzatban részletezett szempontrendszert és előírásokat.

B.) Összefoglaló a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására szolgáló könyvvizsgálói tevékenység, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásának kamarai ellenőrzéséről (PMT ellenőrzések)

1. A 2018. évi ellenőrzési terv összeállítása, kiválasztási szempontok

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására szolgáló könyvvizsgálói tevékenység, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásának kamarai ellenőrzéséről szóló szabályzat 3. pontja a bizottság a terv szerinti ellenőrzésre kockázatelemzés alapján olyan szolgáltatókat választott, amelyek esetében a következő feltételek valamelyike teljesült:

- a szolgáltatónál még nem került sor ellenőrzésre;
- a szolgáltató, vagy a szolgáltató nevében jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet végző kamarai tag könyvvizsgáló fegyelmi büntetésben részesült és a fegyelmi büntetéshez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesült;
- a szolgáltatónál végzett legutóbbi ellenőrzés intézkedéssel, illetve a korábbi szabályozás szerinti felhívással, javaslattétellel zárult;
- a szolgáltatónál, vagy a szolgáltató nevében jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet végző kamarai tag könyvvizsgálónál lefolytatott legutóbbi minőségellenőrzés, kamarai minőségellenőrzés „nem felelt meg” minősítéssel zárult.

			5. táblázat
Megnevezés	Terv szerinti ellenőrzésekre kiválasztottak száma (db)	Lefolytatott ellenőrzések (db)	Törölt, le nem folytatott ellenőrzések (db)
PMT	100	94	6

2. A 2018. évi ellenőrzési terv keretében lefolytatott PMT. ellenőrzések számszerű eredményei (a táblázat az összehasonlítás érdekében az egy évvel korábbi adatokat is tartalmazza).

6. táblázat					
Eredmények megnevezése	PMT ellenőrzés 2017. (db)	Eredmény aránya 2017 (%)	PMT ellenőrzés 2018. (db)	Eredmény aránya 2018 (%)	Eredmény arány eltérése 2017/2018 (%)
Eljárás megszüntetés (megfelelt)	56	69,1	64	68	99
Intézkedés alkalmazása	25	30,9	30	32	103
Összesen	81	100	94	100	

A bizottság 94 db határozatot hozott 2018. évben a PMT ellenőrzés eredményének minősítéséről, az ellenőrzés alá vont részére a minősítés alapján előírt kötelezettségekről, valamint az indokolt intézkedés alkalmazásáról:

- A bizottság 64 db vizsgálat eredményeként megállapította, hogy a könyvvizsgáló szolgáltató teljesítette a *pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvényben (Pmt. törvény)*, az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvényben (továbbiakban: Kit.), valamint az előző törvények végrehajtására a kamara által kiadott útmutatóban foglalt kötelezettségeit.

A bizottság 30 db vizsgálat eredményeként megállapította, hogy a könyvvizsgáló szolgáltató megszegte az előzőekben részletezett kötelezettségei valamelyikét és a Pmt. törvény 69. § (1) bekezdése szerinti intézkedést (esetenként többet) alkalmazta.

Az eredményeket elemezve kiderül, hogy az ellenőrzöttek 68 %-a teljesítette a Pmt-vel és a Kit-tel kapcsolatos kötelezettségeit, arányuk 1%-kal csökkent az összes Pmt. ellenőrzésen belül 2017. évhez viszonyítva.

A bizottság az ellenőrzések során vizsgálta továbbá, hogy az ellenőrzötteknek a Pmt. törvényben, illetve a Kit-ben meghatározott kötelezettségek körébe tartozó feladatok teljesítésére készített belső szabályzata tartalmazza-e a kötelező tartalmi elemeket és a jogszabállyal nem ellentétes-e, majd a feltételek fennállása esetén a belső szabályzatot Ellenőrzési Szabályzat 21. pontja alapján jóváhagyta.

3. A 2018. évi PMT ellenőrzések során feltárt hiányosságok

- A vizsgálatok során a szolgáltatók akként nyilatkoztak, hogy eleget tettek a szabályzat átdolgozásának, de azt dokumentáció hiányában nem tudták mivel igazolni, ezért szükségessé vált annak pótlólagos megküldése.

- Nem álltak rendelkezésre ügyfildosszié(k) és a kapcsolódó könyvvizsgálatra vonatkozó szerződések, valamint az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzését igazoló azonosítási adatlapok, így a monitoring kötelezettség teljesítésének igazolását tartalmazó dokumentumok sem.
- Nem álltak rendelkezésre a személy kijelölését és megfelelő bejelentését igazoló dokumentumok.
- A szolgáltató az ellenőrzés során dokumentáció hiányában a nyilvántartását nem tudta bemutatni.
- Többnyire az ellenőrzések eredményeként megállapítható, hogy a szolgáltatóknál nem álltak rendelkezésre olyan dokumentációk, amelyek a Kit.-nek és a kamarai útmutatónak megfelelő szűrőrendszer működtetését alátámasztaná {Kit. 3. § (6); Útmutató V. fejezet}; a szolgáltatónál nem lelhetőek fel a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktusok, illetve ENSZ BT határozatokról szóló dokumentumok.

III. A 2018. évi ellenőrzési terv pénzügyi teljesítése

A minőségbiztosítás feladatainak ellátásával kapcsolatos költségek fedezetére a kamara pénzügyi tervében elkülönítetten kezelt Minőségbiztosítási Alapot (a továbbiakban: MBA) kell képezni.

A 2. számú melléklet bemutatja a minőségellenőrzés bevételeinek és költségeinek alakulását.

A minőségellenőrzés közvetlen költségeinek elszámolása az egyes vizsgálatokra az Eljárási szabályzatban meghatározott normák alapján történik.

1.) Bevételek elemzése

- A Pénzügyminisztérium 2011. évtől csak a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek minőségbiztosítási rendszerének ellenőrzésére, működtetésére, a független ellenőrzés személyi, tárgyi, technikai feltételeinek biztosítására, szakmai rendezvényeken való részvételének finanszírozására, közfelügyeleti hatóság által kezdeményezett rendkívüli minőségellenőrzések, fegyelmi eljárások lefolytatására, átláthatósági jelentések ellenőrzésére, harmadik országokkal kapcsolatos közfelügyeleti kapcsolattartás feltételeinek biztosítására szóló feladatokat finanszírozza, ennek eredményeként a táblázat 2. sorában nem szerepel adat.
- 2018. évben is sor került azon kamarai tag könyvvizsgálók oktatására, akiket a 2017. évi ellenőrzés során továbbképzésre kötelezett a bizottság. 62 fő vett részt az oktatáson, mely így 3.720 E Ft bevételt jelentett.
- A minőségellenőrök oktatása 1.775 E Ft bevétel a 2018. évi konferencia továbbszámolt összegét tartalmazza.
- Hatósági eljárással kapcsolatos fellebbezési díj 88 E Ft összegben érkezett a kamarához.

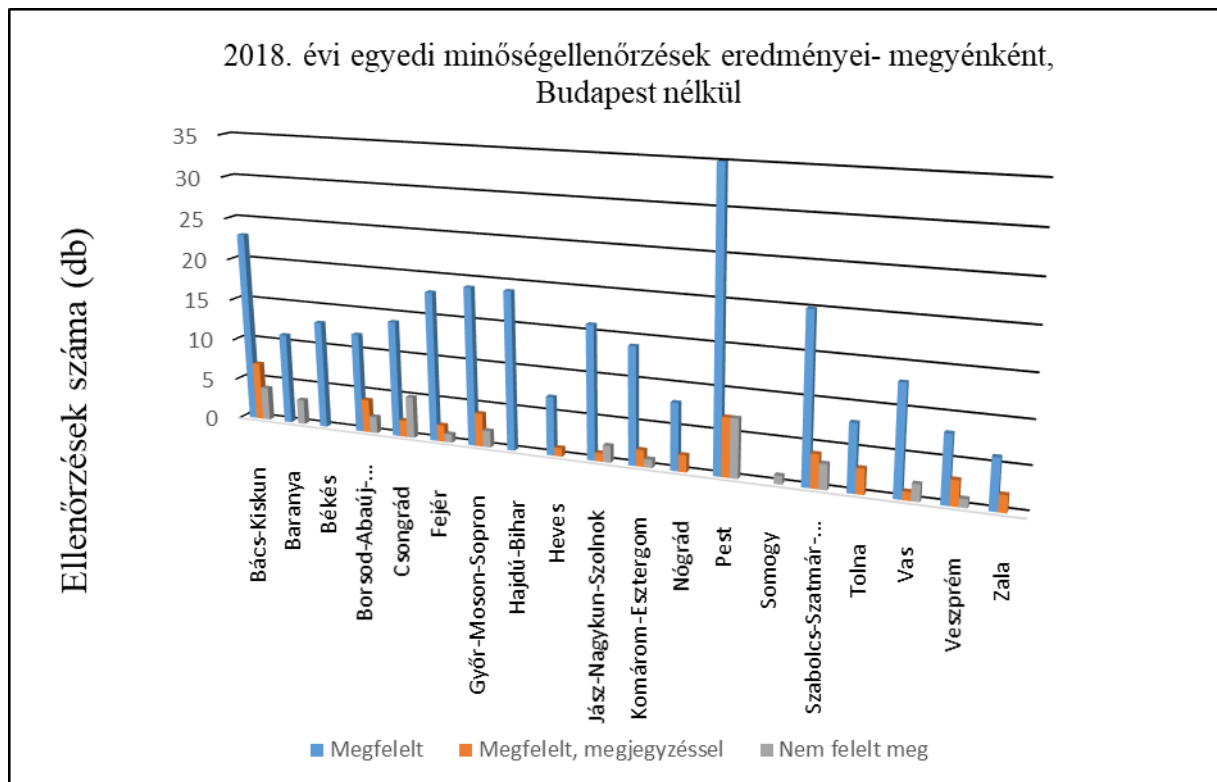
2.) Kiadások elemzése

- A bizottság (1. sor) kiadásai összességében (dologi és személyi ráfordításai) a tervnek megfelelően alakultak.
- A minőségellenőrök díjazása a (3.) soron látható. A bizottság a 2018. évben rendelkezésére álló keretet 2,2 %-kal haladta meg, amelynek oka a teljesített ellenőrzések magas aránya.
- A minőségellenőrzéshez kapcsolódó költségtérítések (3.843 E Ft) a gépkocsi költségtérítés (3.264 E Ft) és a szállás (554 E Ft), valamint a hivatali utazáshoz kapcsolódó étkezés (25 E Ft) költségeit takarják.
- A határozatban foglaltak alapján oktatásra kötelezettek oktatására elszámolt költségek az oktatási anyag elkészítésén és a felmerült előadói munkadíjon felül a terem bérleti díját is tartalmazza.

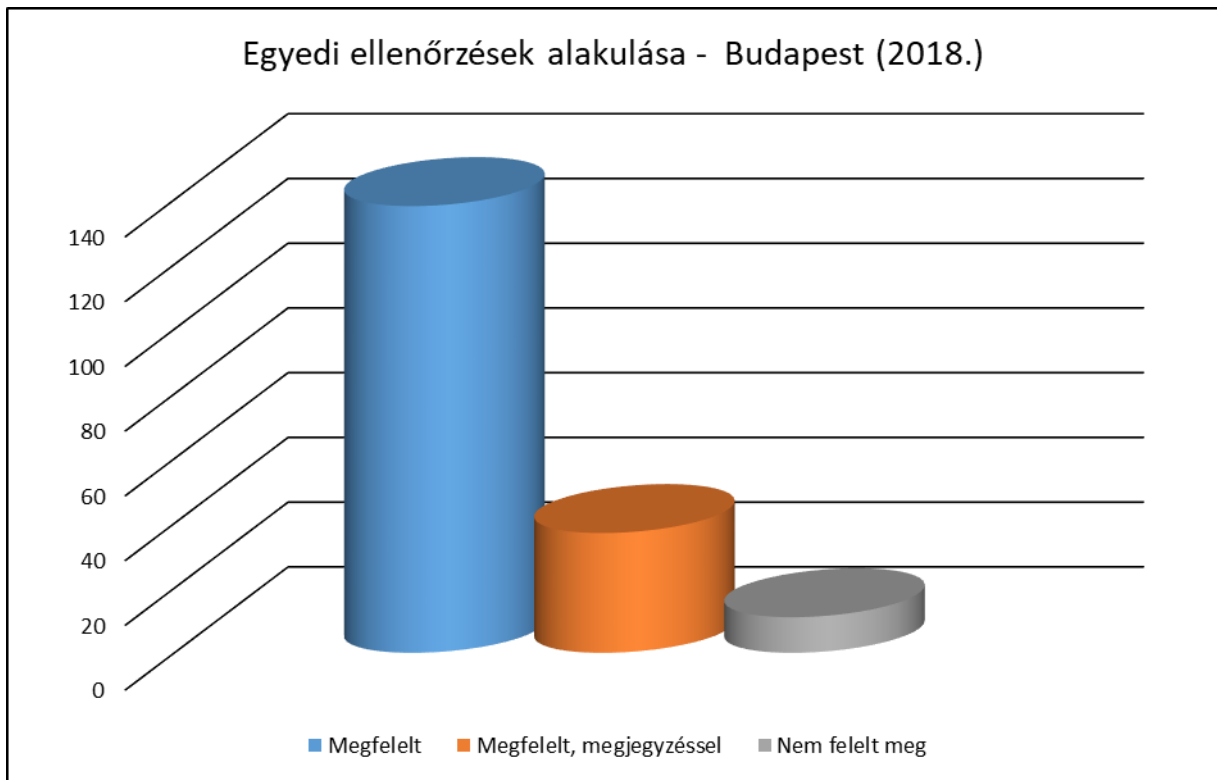
Az MBA bevétel-ráfordítás egyenlege 2018. évben - 787 E Ft volt.

1. sz. melléklet

2018. évi egyedi minőségellenőrzések eredményeinek megyei összesítése

2018. évi egyedi minőségellenőrzések eredményeinek alakulása Budapesten

**A Magyar Könyvvizsgálói Kamara Minőségbiztosítási Alapjának 2018. évi tervezett és
tényleges bevételei és kiadásai**

I.	BEVÉTELEK	TERV (E Ft- ban)	TÉNY (E Ft- ban)	ELTÉRÉS Tény-Terv (E Ft-ban)	ELTÉRÉS ARÁNYA (%)
1.	A tag-, és hozzájárulási díjbevételekből elkülönített összeg	54.655	54.655	0	0
2.	A minőség-ellenőrzési feladatokra a Pénzügyminisztérium kapott költségvetési támogatás	0	0	0	0
3.	A soron kívül kért minőségvizsgálatokért fizetett díjak és költségtérítések, igazgatási szolgáltatási díjak	0	0	0	0
4.	Nem megfelelt minősítést kaptak oktatása - Minőségellenőrzési Bizottság által szervezett oktatás <i>(fellebbezési díjjal, pénzbírsággal együtt)</i>	3.000	3.808	808	126,9
5.	Minőségellenőrök továbbképzésének továbbszámlázott bevétele	1.000	1.775	775	177,5
ÖSSZESEN		58.655	60.238	1.583	102,7

II.	KIADÁSOK	TERV (E Ft- ban)	TÉNY (E Ft- ban)	ELTÉRÉS Tény-Terv (E Ft-ban)	ELTÉRÉS ARÁNYA (%)
1.	A Minőségellenőrzési bizottság működésének anyagi, dologi ráfordításai	396	486	90	122,7
2.	A bizottság tagjainak tiszteletdíja és költségtérítései	5.950	5.449	-501	91,6
3.	A minőségellenőrök díjazása a lefolytatott minőségellenőrzések alapján	44.557	45.557	1.000	102,2
4.	A minőségellenőrzésekhez kapcsolódó költségtérítések, egyéb ráfordítások	2.600	3.843	1.243	147,8
5.	A minőség-ellenőrök kötelező továbbképzésének ráfordításai	2.980	3.125	145	104,9
6.	A bizottság által felkért szakértők díjazása	1.963	2.147	184	109,4
7.	Nem megfelelt minősítést kaptak oktatása- Minőségellenőrzési Bizottság által szervezett oktatás	209	418	209	200
ÖSSZESEN		58.655	61.025	2.370	104